

Nr 1378

Laahâ

Meccihaldättâsâst

Adelum Helsigist 30 peeivi juovlâmáánu 2004

Ovdâskode miärádâs mield asâttuvvoo:

1 §

Haaldâtlâš sajattâh

Meccihaldättâs lii eennâm- já meccituálu-ministeriö haldättâhsyergist tuáimee staatâ finnodâhlájádâs. Luándusuojâlemaašijn Meccihaldättâs lii pirâsministeriö stivrimvuálâžin.

Meccihaldättâsân heiviittuvvoo staatâ finnodâhlájádâsân adelum laahâ (1185/2002), maŋeláá finnodâhlájádâslaahâ, jis taan laavâst ij nubenáál asâttuu.

2 §

Pargoh

Meccihaldättâs tipšo, kiävttä já suojâl luánduvaarij já eres omâduv, moh láá ton haaldust. Meccihaldättâs kalga toimâd pištevávt já puádušlâvt.

Meccihaldättâs háárjut finnodâhtooimâ taan laavâst asâttum ohtsâškodálij kenigâsâi ooleest já tipšo almos haldättâhpargoid.

3 §

Finnodâhtooimâ toimâsyergi

Meccihaldättâs finnodâhtooimâ toimâsyergin lii meccituálu já eres luánduvarij kevttim

sehe toid lohtâseijee pyevtittâsah já palvâlusah.

4 §

Almos ohtsâškodálih genigâsah

Luánduvarij pišteváš tipšom já kevttim tergâdin uáassin kalga Meccihaldättâs väldid tarbâšân uáinun biologâlâš maangâmuđusâš-vuodâ suojâlem já ulmemiäldâsâš lasettem mecij já eres luánduvarij tipšomân, kiävtun já suojâlmân asâttum eres mittomerijgijn. Meccihaldättâs kalga lasseen väldid uáinun luándu astoäigikevttim sehe pargotilâlâšvuodâ ovdedem vátâmusâid.

Luánduvarij tipšom, kevttim já suojâlem, maid Meccihaldättâs haaldâš, kalgeh heiviittuđ oohtân Sämitiggeest adelum laavâst (974/1995) uávildum sâmikuávlun nuuvt, et sâmmilij kulttuur hárjuttem vátâmusah turvâstuvvojeh, sehe puásuitalulaavâst (848/1990) uávildum puásuitalukuávlust nuuvt, et puásuitalulaavâst asâttum kenigâsah tiävdajeh.

Meccihaldättâs rahttât hoittâd pargoidis meiddei spikâstâhtiileest nuuvt ko eennâm- já meccituáluministeriö já piäluštâskidânjâsâi uásild piäluštâsministeriö meridávâ. Meccihaldättâs nuávdit lasseen piäluštâskidânjâsâi já toi talupalvâlusâi uásild piäluštâsministeriö torvolâšvuodâmiärádâsâid.

RP 154/2004
RP 248/2004
JsUB 13/2004
RSv 233/2004

Meccihaldättâs addeel piäluštâsvirgeomâ-hááih äššitobdeeše meccipuálui tuástumist já rahttât jiešrádálávt meccipuálui estimân já tuástumân oovtâst piäluštâsvirgeomâhijgijn staatâ enâmijn, maid tot haaldâš.

5 §

Eres ohtsâškodáliih kenigâsah

Meccihaldättâs tooimâst váldojeh uáinun tutkâmuš, máttááttâs, piäluštâsvuomij já rä-jikocceemlájádâs eennâmkiävtu táárbuh.

6 §

Almos haldättâhpargoh

Meccihaldättâs almos haldättâšpargoh láá:

1) luándusuojâlemlaavâst (1096/1996) sehe ton já luándusuojâlemlaavâ (71/1923) vuá-đuld vuáđudum luándusuojâlemkuávluid kyeskee laavâin asâttum luándusuojâlempargoh sehe luándusuojâlemkuávlui haahâm;

2) meccikuávlulaavâst (62/1991), kuálâstuslaavâst (286/1982), nuorttâlâšlaavâst (253/1995), meccijotolâhlaavâst (670/1991), miäcâstemlaavâst (615/1993), vuoigâdvuodâst almos čäcikuávluid adelum laavâst (204/1966), piäluštâslaavâst (468/2003), puásuituálulaavâst (848/1990), puásuituálu já luánduiälättâsâi ruttâdemlaavâst (45/2000) já olgonlihâdemlaavâst (606/1973) asâttum pargoh;

3) luándu- já astojotteempalvâlusâi pyevtittem;

4) meccivalje- já kyelituálulâš tooimâi olâšuttem;

5) pivdokocceem;

6) muorâi siemânij hahâmân já visásmitimvuorkkiimân kullee pargoh; sehe

7) čäcilaavâst (264/1961) asâttum já eres vestimân kullee pargoh.

7 §

Almos haldättâhpargoi ruttâdem

Meccihaldättâs almos haldättâhpargoi tipšom ruttâduvvoo staatâ budjetist sierâ čujotum meriruđâigijn.

8 §

Almos haldättâspargoi ornim

Ovdeláá 6 §:st uáivildum almos haldättâhpargoi tipšom várâs Meccihaldättâsâst lii sierânâs almos haldättâhpargoi ohtâdâh, mon hovdân tuáimá luándupalvâlemhovdâ. Luándupalvâlemhoovdâ noomâtmist asâttuvvoo staatâräädi asâttâssáin.

Luándupalvâlemhovdâ tipšo taid almos haldättâhpargoid lohtâseijee pargoid, moh iä lah taan laavâ 10 § mield kuulâ stivrân já toimättâshoovdân. Luándupalvâlemhovdâ tuhhit já vuáláčáálá oovtâst stivrâin finnodâhlájádâslaavâ 13 § 1 momentist uáivildum sierânâs ruttâtuálulopâtem.

Miäcâstem já kuálâstem kyeskee almos haldättâhpargoh (*pivdokocceemääših*), moh 2 moomeent mield iä kulluu stivrân tâi toimättâshoovdân, tipšo kuittâg almos haldättâhpargoi ohtâduvvâst pivdotuáluhovdâ. Pivdotuáluhovdâ noomâtmist asâttuvvoo staatâräädi asâttâssáin.

9 §

Almos haldättâspargoi čuávdimvâldi

Luándupalvâlemhovdâ čuávdá 6 §:st uáivildum almos haldättâhpargoid kullee haldättâhaašijd já almos haldättâhpargoi ohtâduv kyeskee virgeomâhâšaašijd eereeb kuálâstusân já miäcâstmân lohtâseijee lopeaašijd, maid čuávdá pivdotuáluhovdâ.

Meccijotolâhlaavâ 4 §:st, kuálâstuslaavâ 5 §:st já miäcâstemlaavâ 6 §:st uáivildum luuvijđ tâi miäradâssáid Meccihaldättâs haldâšemvuáláá kuávlui kevttimist nomâttum laavâi miäldâsâš uáivilân puáhtá nanodid kuávlukuáhtâšijd tiätumeerijđ.

Ovdeláá 2 momentist uáivildum tiätumerij ooleest luándupalvâlemhovdâ puáhtá sirded meccijotolâhlaavâ 4 §:st já pivdotuáluhovdâ kuálâstuslaavâ 5 §:st já miäcâstemlaavâ 6 §:st uáivildum ovtâskâs love kyeskee miäradâs toohâm Meccihaldättâs virgealmai tâi taggaar Meccihaldättâs pargei tâi ulguupialáá siärvádâhhân, maid jiešrádálâšvuodâ, lyetit-tittevuodâ já eres ašij árvuštâlmist oovdânpuáttâm ašij tiet kalga anneed paargon hiäivulâžžân. Meccihaldättâs já luuvijđ miedet-

teijee ulguupiälái siärváduvái toimáid heiviituvvoo táágu pehti tot, mii haldáttáhlaavâst (434/2003), virgeomâhái tooimâ almólâšvuodâst adelum laavâst (423/2003) já säämi kielâlaavâst (1086/2003) asáttuvvoo, sehe lasseen tot, mii rikoslaavâst (39/1889) rikosvuoigâdovuodâlâš virgeovdâsvástádâsâst asáttuvvoo.

Ovdeláá 3 momentist uáivildum aášijd kyeskee ovtâskâs love puátá adelid meiddei maašinlávť sehe miäradâs puáhtá adelid nuuvť et äšši ij oodânpuohtuu.

Luándusuojâlemkuávlu já astojotteemkuávlu oornignjuolgâdus adelem sehe 2 momentist asáttum tiätumerij nanodem eereeb luándupalvâlemhovdá já pivdotuáluhovdá, luándupalvâlemhoovdá kuullâm maŋa, uázžuh kirjálávť sirded taan ceehi mielđ olsis kullee čuávdimvâldi eres almos haldáttâhpargoi ohtáduv virgealmai.

Kuávlukuáhtásij tiätumerij nanodem kyeskee miäradâs kalga adelid tiättun almostiätunadelem häämist nuuvť ko haldáttáhlaavâst asáttuvvoo.

10 §

Almos haldáttâhpargoi stivrim já kocceem

Spiekâstmáin tast, maid finnodâhlájádâslaavâ 8 §:st asáttuvvoo, eennâm- já meccituáluministeriö já pirâsministeriö stivriv já kocceev toimâsuorgijdis uásild Meccihaldáttâsân kullee almos haldáttâhpargoi tipšom nuuvť ko virgáduvái já lájádâsâi tooimâ stivriimist já kocemist sierâ asáttuvvoo.

Ovdeláá 1 momentist uáivildum ministeriöi stivrim já kocceem ooleest Meccihaldáttâs stivrâ;

1) huolât almos haldáttâhpargoi tipšom almos stivriimist já kocemist;

2) huolât tast, et pargoh hoittájuvvojeŋ ovdâskode já eres virgeomâhij miäradâsâi já njuolgâdusâi miäldâsávť já et almos haldáttâhpargoi ruttâtuálu já varijtipšom kocceem lii ääšimiäldâsávť uárnejum; sehe

3) almos haldáttâhpargoi ohtáduv oovdânpyehtim finniidittijn meerrid aášijn, moin asáttuvvoo finnodâhlájádâslaavâ 10 § 2 moomeent 1,2 já 7 soojijn.

Ovdeláá 1 momentist uáivildum ministeriöi

sehe stivrâ stivrim já kocceem ooleest Meccihaldáttâs toimáttâshovdá västid Meccihaldáttâsân kullee almos haldáttâhpargoi tipšom almos joođeetmist já oovdedmist sehe huolât uásistis tast, et finnodâhlájádâslaavâ 13 § 1 momentist uáivildum sierânâs ruttâtuálu lii laavâmiäldâsâš já et almos haldáttâhpargoi hoittâm kyeskee varijtipšom lii lyetittittee vuovvijn uárnejum.

11 §

Pivdokocceem

Pivdokocemist asáttuvvoo lavvâin sierâ.

12 §

Ovdâsvástádâs almos haldáttâhpargoi tipšomist

Meccihaldáttâs almos haldáttâhpargo tipšomist šaddee vaahâg sajanmäksimist lii vyeimist tot, mii virgeovdâsvástádâssâin tovtâttum vaahâg sajanmäksimist sierâ asáttuvvoo.

13 §

Nubástusuuccâm

Luándusuojâlemlaavâ miäldâsâš Meccihaldáttâs miäradâsâsân uázžu uuccâđ vaidâlmáin nubástus toimâvâldâlâš haldáttâhvuoigâdovuodâst nuuvť ko luándusuojâlemlaavâst asáttuvvoo.

Ovdeláá 9 § 2 momentist uáivildum tiätumeerijd kyeskee miäradâsân uqžžu uuccâđ vaidâlmáin nubástus toimâvâldâlâš haldáttâhvuoigâdovuodâst nuuvť ko haldáttáhlaavâst (586/1996) asáttuvvoo.

Ovdeláá 9 § 3 momentist uáivildum ovtâskâs miäradâsân uázžu uuccâđ njuolgim Meccihaldáttâsâst. Njuolgimvátamuš kalga toohâđ 30 peeivi siste miäradâs tiättunfinniimist. Njuolgimvátamušân adelum Meccihaldáttâs miäradâsân uázžu uuccâđ vaidâlmáin nubástus toimâvâldâlâš haldáttâhvuoigâdovuodâst nuuvť ko haldáttáhlaavâkevttimlaavâst asáttuvvoo.

Ovdeláá 9 § 2 momentist uáivildum tiätumeerijd kyeskee miäradâs sehe 9 § 3 momentist uáivildum ovtâskâs love kyeskee Meccihaldättâs miäradâs puáhtá olášuttuð nubástusucâmist peerusthánnáá. Nubástusuuccâm-virgeomâhâs puáhtá kuittâg kieldid miäradâs olášuttem.

Eres taan laavâst uaivildum Meccihaldättâs miäradâsân uázžu uuccâð vaidâlmâin nubástus táalunkuávluiälättâsâi vaidâlemlävdikodeest nuuvt, ko haldättâhlaavâkevttimlaavâst asáttuvvoo.

14 §

Almos haldättâhpargoi omâdâh

Almos haldättâhpargoi várâs Meccihaldättâs haaldâs luándusuojâlemkávluid já meccikuávluid, eres suojâlemuáivilân çujottum tâi haahum kuávluid sehe eres almos haldättâhpargoi tipšom tááhust târbulâš omâduv. Almos haldättâhpargoi omâdâh kulá Meccihaldättâs eres jieijâs uáiviomâdâhân.

15 §

Hadestâllâm

Meccihaldättâs finnodâhtooimâ puáhtuseh já palvâlusah hadestâlluvvojeh finnodâhekonomâlâš prinsiipâigijn.

Ovdeláá 1 momentist aasâtmist spiekâstmâin

1) Kiemâ, Ruávinjaargâ já Tuárnus kaavpugij ässein lii vuoigâdvuotâ miäcástid Meccihaldättâs çujottem vijdoduvâin jieškuástâdâsáárvu västideijee mávsoin, jis tot lii finnodâhekonomâlâš haddeest vyeleeb; sehe

2) kieldâlijn lii vuoigâdvuotâ kevttid päikkieldâs Meccihaldättâs haldâšemvuáláá vijdoduv meccijotolâhlaavâ (670/1991) miäldâsâš meccijotolâhân nuuvtâ.

Meccihaldättâs almos haldättâhpargoid kullee mávsvi hodij meerridmist heiviittuvvoo tot, mii staatâ máksuvuáðuslaavâst (150/1992) asáttuvvoo. Almos haldättâhpaaragon lohtâseijee máávsvu máksim kyeskee nubástusucâmân heiviittuvvoo, mii staatâ máksuvuáðuslaavâ 11 b §:st asáttuvvoo.

16 §

Kidânjâsomâduv kyeskee miäradâstoohâm

Spiekâstmâin tast, maid finnodâhlájádâslaavâ 14 §: 2 momentist asáttuvvoo staatârääði meridemvääldist, ko kidânjâsomâdâh sirdoo finnodâhlájádâsân tâi finnodâhlájádâsâst staatâ ruttâtuálun, meerrid eennâm- já meccituáluministeriö taggaar ovtâskâs kidânjâsomâduv çuásáttuv tâi kidânjâsomâduv oleslâšvuodâ sirdemist Meccihaldättâsân, mon ášálâš árvu lii enâmustáá vittâ miljoyn eurod, teikkâ jis lii koççâmuš luándusuojâlem olášutmân lohtâseijee kidânjâsomâduv sirdemist, lii merideijen pirâsministeriö. Sirdem merkkejuvvoo finnodâhlájádâs eres jieijâs uáiviomâduv lasattâssân tâi kepidâssân teikkâ loovnáivtuigijn adelum omâdâhân.

Kidânjâsomâduv sirdemân Meccihaldättâs já nube staatâ finnodâhlájádâs kooskâst heiviittuvvoo tot, maid vuoigâdvuodâst staatâ kidânjâsomâduv luovâtmist adelum laavâst asáttuvvoo.

Spiekâstmâin tast, mii finnodâhlájádâslaavâ 10 § 2 moomeent 10 saajeest asáttuvvoo, Meccihaldättâs stivrâ meerid kidânjâsomâduv haahâm, sehe ton mieldi ko meiddei vuoigâdvuodâst luovâttid staatâ kidânjâsomâduvvâst adelum laavâst asáttuvvoo, kidânjâsomâduv luovâtem já laiguuttem kyskee meridemvääldi orniimist Meccihaldättâsâst.

Meccihaldättâs haldâšemvuálááš kidânjâsomâduv, mon kevttimvuoigâdvuotâ lii piäluštâsvuoimijn, ij uážu luovâttid eennâm- já meccituáluministeriö tâi Meccihaldättâs miäradâssâin nuuvt et piäluštâsministeriö ij mieðâ toos, jis staatârääði ij ovtâskâstábâhtusâst nubenáál meerrid.

17 §

Táhádâsah

Meccihaldättâsâst lii vuoigâdvuotâ finnodâhtooimâstis kevttid ulguupiälááid adelum táhádâs, jis táhádâs adelemtârpu vuáðuduvá laahân tâi kištotilálâšvuodâst nuávduittum almoslâvt tuhhiittum prinsiippááid. Ovdâskode meerrid staatâ budjet kiedâvuššâm ohtâvuodâst táhádâsâi enâmusmeerijn.

Staatâräädi asättássáin asáttuvvoo táárbu mielid tárhibeht táhádásái kevttimist já táasist.

Spiekâstmáin tast, mii finnodâhlájádâsllaavâ 6 §:st asáttuvvoo staatâ ovdâsvástádâsâst, västid 1 momentist uáivildum táhádâssáaid kullee ovdâsvástádâsáin tuše Meccihaldáttâs.

18 §

Pargoviehá

Meccihaldáttâs pargovievâ palvâluskoskávuotâ lii pargosopâmuškoskávuotâ. Almos vääldi sistetuállee pargoi tipšoo ulmui palvâ-luskoskávuotâ lii kuittâg virgekoskávuotâ, jis laavâst tâi staatâräädi asättássáin ij nubenáál asáttuu.

Meccihaldáttâs virgealmaid, virgijd já virgekoskávuotân heiviittuvvojeh staatâ virgekoskávuotâ kyeskee njuolgâdusah já finnodâhlájádâs viirgijd kyeskee virgeiähtusopâmuš iävtuh.

19 §

Toimáttâshoovdá nomátem

Spiekâstmáin tast, mii finnodâhlájádâsllaavâ 10 § 2 moomeent 3 saajeest asáttuvvoo stiivrâ toimâvääldest nomáttid já luovâselkiki toimáttâshoovdá, Meccihaldáttâs toimáttâshoovdá noomât já luovâsciálkká eennâm- já meccituáluministeriö oovdânpyehitimist staatâräädi. Ovdil ääši kiedâvuššâm tast kalga pivded pirâsministeriö ciälkkámuš.

20 §

Rádádállâmkodeh

Meccihaldáttâs haldâšemvuálááš staatâ vijđoduvâi kevttim kyeskee miärádâstoohâm iššeen páihálij ulmui sajattuv vuáhán vâldimân já tooimâi oohânheiviittem oovdedmân láá láäni- tâi kuávlukuáhtásiih rádádállâmkodeh.

Rádádállâmkudij pargoin, čuákânpiejamist, toimâpaajeest já aasátmist asáttuvvoo tárhibeht staatâräädi asättássáin.

21 §

Tärhibeh njuolgâdusah

Staatâräädi asättássáin puáhtá adelid tárhibijd njuolgâdusâid stiivrâ čuákânpiejamist, pargoin, meridemvääldest já jesânij tohâlâsvuodâst, toimáttâshoovdâst sehe stiivrâ jesânij já tilitärhisteijei palhâšumijn sehe taan laavâ olášutmist.

22 §

Vuáimánpuáttim

Taat laahâ puátá vuáimán 1 peeivi uddâive- máánu 2005 já toin komettuvvoo Meccihaldáttâsâst 17 peeivi juovlámáánu 1993 adelum laahâ (1169/1993) toos maŋeláá rahtum nubâstusâidiskijn.

Ovdil taan laavâ vuáimánpuáttim puáhtá algáttid ton olášuttem vaattâm tooimâid.

23 §

Sirdâšemnjuolgâdusah

Meccihaldáttâsân laavâst tâi asáttâsâst asâttum tâi toi vuáduld adelum pargoh sehe toos kullojeijee vuoigâdovuodah já kenigâsah sirdâšuveh taan laavâ miäldásii Meccihaldáttâsân.

Komettum laavâ mielid asáttum Meccihaldáttâs stivrâ juátká finnodâhlájádâsllaavâ miäldâsâžžân Meccihaldáttâs stivrân algâlgâlâš toimâpaajeest loopân.

Meccihaldáttâs toimáttâshoovdá sehe luándusuojâlemohtâduv já virgeomâhâsohtâduv hovdâi virgeh jaskeh luovâselhihánnáá, ko taat lááhâ puátá vuáimán. Meccihaldáttâs toimáttâshovdá sirdâšuvâ taan laavâ vuáimánpuádidijn finnodâhlájádâsllaavâ miäldâsâžžân Meccihaldáttâs toimáttâshovdân já luándusuojâlemohtâduv hovdâ taan laavâ miäldâsâžžân luándupalvâlemhovdân.

Meccihaldáttâs virgeh sehe virge- já pargosopâmuskoskávuodâlâš ulmuuh sirdâšuveh taan laavâ miäldâsávt Meccihaldáttâsân já

pargoviehâ siäilut palvâluskoskâvuodâs iävt- dâid. Virgij sirdemân ij taarbâš virgealmaa
toid kullee vuoigâdvuodâid já kenigâsvuo- miedettem.

Helsingist 30 peeivi juovlâmáánu 2004

Täsivääldi President

TARJA HALONEN

Eennâm- já meccituáluminister *Juha Korkeaoja*